

Bildande av Stubbkärrsvägens naturreservat i Flens kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser märks ut i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken att nedan angivna inskränkningar och intrång ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara områdets biologiska mångfald knuten främst till tallskogens ekologi. Vidare är syftet att bevara den värdefulla naturmiljön i gammal tallskog och myrmosaik. Syftet är även att återställa värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter i tallskog.

Syftet ska nås genom att området undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Naturvårdsbränning ska tillämpas som huvudsaklig skötselmetod. Naturvårdande skötsel för att efterlikna naturlig störning och för att förhindra graninvandring utförs i väntan på bränning eller där bränning inte går att genomföra. Restaurering av hydrologin i områden påverkade av dikning. Delar av området lämnas orörd för att utvecklas genom intern dynamik.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet, liksom behovet av att vidta åtgärder mot invasiva främmande arter.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan. Föreskrifterna utgör inte heller hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder eller vid tillsyn.

Föreskrifterna utgör inte hinder för nyttjande och normalt underhåll av de vägar och fastigheter som framgår av karta, bilaga 1. Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla vägarna och fastigheter med tillhörande vägområdena i

2024-09-02

511-1835-2023

dagens utformning, utbredning och funktion. Vindfällan över väg ska läggas bredvid vägen.

Föreskrifterna under A8 utgör inte hinder för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden. En sådan insats ska omgående anmälas till Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Föreskrifterna A3, A4, A6, A7 och A8 gäller inte för Försvarsmakten och Fortifikationsverket (totalförsvarsmyndigheterna), under förutsättning att totalförsvarsmyndigheterna anser att det finns särskilda skäl och har informerat länsstyrelsen om den planerade åtgärden. Totalförsvarsmyndigheterna ska inhämta länsstyrelsens synpunkter på åtgärden om den inte är brådskande.

A Inskränkningar enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken i markägarens och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt tillämpliga författningsbestämmelser är det i reservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning med följande undantag:
 - underhåll och utbyten av befintliga jakttorn under förutsättning att det görs med dittransporterat material,
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad,
4. anordna upplag,
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, dämna eller bedriva torvtäkt,
6. avverka träd eller buskar med följande undantag:
 - befintliga sikt- och skjutgator för jaktändamål får underhållsröjas,
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
8. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga vägar samt i samband med uttransport av fäلت vilt med s.k. älgdugare eller motsvarande,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
10. kalka eller gödsla mark eller vatten.

B Intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Skötsel i form av naturvårdsbränning, friställning av vidkroniga träd, veteranisering av träd, tillskapande av död ved samt röjning av träd och buskar.
4. Hydrologisk restaurering.
5. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

6. Begränsning av eller åtgärder för att förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar, utan att träd förs ut ur naturreservatet.

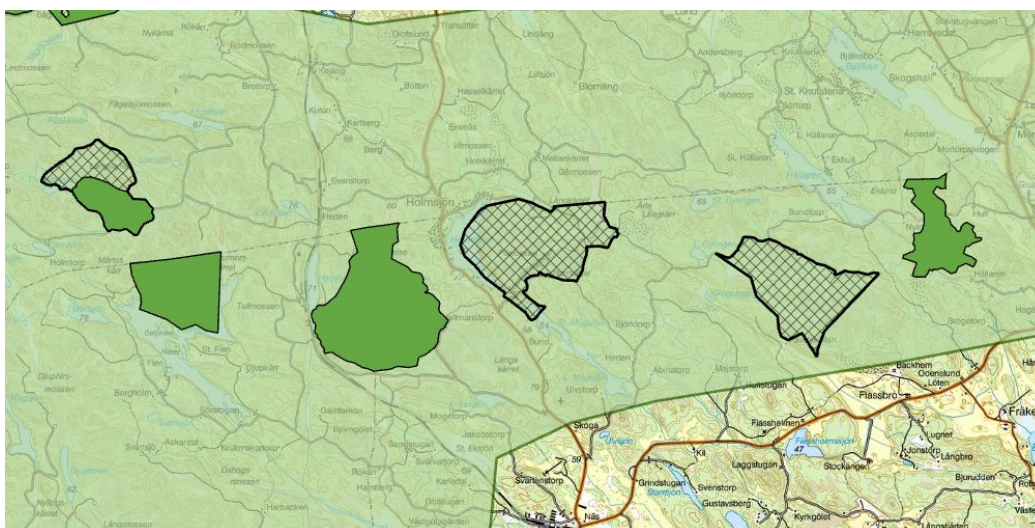
SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Området ligger i Mälarmårdsskogarna, några kilometer nordost om Hälleforsnäs. Reservatet utgörs av en mosaik av skog, myr och berg. Tall är det dominerande trädslaget och förekommer både på magra hållmarker och i tallsumpskogar. Det finns även spridda partier med granskog, barrblandskog och lövblandad barrskog. Åldern på träden är varierande, med allt från yngre skog till tallar på över 150 år.

En rad olika naturvårdsarter har påträffats i området. Många är beroende av äldre träd, död ved av rätt kvalitet och lång skoglig kontinuitet. Bland marksvamparna kan bland annat jättemusseron (VU), mjölsvårting (NT), skrovlig taggsvamp (NT), motaggsvamp (NT), blå taggsvamp (NT) och svart taggsvamp (NT) nämnas. Sammantaget vittnar fynden av alla dessa arter om områdets höga naturvärden, främst knutna till tall- och granskog. Ser man till reservatets omgivningar har en rad arter som gynnas av brand påträffats, bland annat brandnäva (EN), goliatmusseron (VU), kolflarnlav (NT), mörk kolflarnlav (NT), liten brandlöpare, raggbock (VU/ÅGP), sotpraktbagge, storplattnos (NT), svedjenäva (NT), tallriskä (NT) och tretåig hackspett (NT). Sammantaget vittnar fynden av alla dessa arter om områdets och traktens höga naturvärden.

I kombination med höga naturvärden inom reservatet, att området är relativt stort och gränsar till flera, stora befintliga och blivande reservat inom samma värdestrakt (se kartutsnitt nedan) förhöjer funktionaliteten och ökar möjligheter för arters framtida fortlevnad. Arbetet med grön infrastruktur inriktat på tallekologi och brandgynnade arter kommer stärkas då naturvårdsbränningar och annan skötsel för att gynna tall kommer tillämpas i stor utsträckning i reservaten i området.

Översiktskarta över västra delen av Mälarmårdens barrskogars skogliga värdestrakt (transparant grön), med befintliga naturreservat (grön) och pågående reservatsbildning (rastrering) där markåtkomstfrågan är löst. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Naturreservatet ligger inom Mälarmårdens barrskogars skogliga värdetrakt och inom Mälarmårdens bränningslandskap. Området ligger inom Försvarsmaktens påverkansområde.

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Bevarande av områdets värden

För att långsiktigt kunna bibehålla och utveckla de höga naturvärdena knutna till värdefulla och variationsrika naturmiljöer krävs att området undantas från skogsbruk och olika former av exploateringar.

För att bibehålla och utveckla områdets naturvärden behöver brandens inverkan på skogen återinföras i stora delar av reservatet. Detta görs genom kontrollerade naturvårdsbränningar samt andra åtgärder för att efterlikna naturlig störning i tallskog. Naturvårdande skötsel i form av till exempel luckhuggning och friställning av träd ska utföras. Återställning av hydrologin eftersträvas i naturreservatet, denna behöver dock föregås av en utredning så att inga naturvärden påverkas negativt och att omgivande mark utanför reservatet inte påverkas.

På grund av reservatets svårtillgängliga läge så planeras inga anordningar för friluftslivet förutom informationsskylt samt information på Länsstyrelsens webbplats.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploateringar, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Mot bakgrund av det ovan sagda beslutar Länsstyrelsen att förklara aktuellt område som naturreservat.

Ärendets handläggning

Området inventerades på uppdrag av Länsstyrelsen under hösten 2013. Vid inventeringen påträffades flera rödlistade arter och signalarter i det blivande reservatet och området bedömdes ha så höga naturvärden att det vore lämpligt att ett formellt skydd inrättades. En process inleddes för att få till ett långsiktigt skydd för området. I slutet av 2016 undertecknade Prästlönetillgångar i Strängnäs Stift som är markägare och staten, genom

Naturvårdsverket ett avtal om intrångsersättning som innebär att området kan skyddas som naturreservat.

Remiss

Innan förslaget till beslut sändes på remiss genomfördes samråd med Naturvårdsverket via DOS – länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens gemensamma handläggargrupp för samråd enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd.

Förslaget till beslut sändes den 2023-08-29 på remiss till sakägare och andra berörda. Inkomna yttranden redovisas nedan.

Remissinstansernas synpunkter på förslag till beslut och Länsstyrelsens bemötande

Markägaren Prästlönetillgångarna vid Strängnäs stift tar i sitt remissvar upp en rad olika saker. Bland undrar de över en skrivning kopplat till undantaget från föreskrift A8. De framför att en akut insats från ovan nämnda tjänstemän borde inte ha anmälningsskyldighet till Länsstyrelsen. Att Länsstyrelsen vill ha information om att en räddningsinsats genomförts i reservatet handlar mer om att det är bra att Länsstyrelsen får kännedom om detta så att de inte börjar utreda huruvida det är någon annan brutit mot reservatsföreskrifterna.

De framför även att de vill vara tydliga med att ansvaret för efterbevakning måste ligga på Länsstyrelsen om det uppstår spontan brand inom reservatsområdet. Detta ansvar ligger dock på markägaren. Risken för bränder kommer inte öka genom att ett reservat bildas eftersom området inte kommer tillgängliggöras ytterligare för allmänheten. Länsstyrelsen avser därmed inte att ta över detta ansvar från markägaren.

Vidare skriver de följande: *"På sid 9 står under Jakt och fiske, att detta inte är reglerat i reservatsbeslutet. Det är bra, men då måste det också ges möjlighet att röja pass samt uppföra jaktorn för att kunna bedriva en säker jakt gentemot friluftslivet."* Länsstyrelsen gör bedömningen att detta inte skulle göra någon skada på naturvärdena. Så för att underlätta att säker jakt kan bedrivas så lägger Länsstyrelsen till ett undantag under föreskrift A1 och A6 som gör att befintliga jaktorn får underhållas och att sikt- och skjutgator för jaktändamål får underhållsröjas.

De framför även att eventuell igenläggning av diken m m inte får påverka skogsmarken utanför reservatet. Länsstyrelsen kommer att se till att detta inte sker då det innan en sådan åtgärd genomförs alltid utförs en utredning så att denna endast påverkar mark inom reservatet.

Under remisskedet har även dialog förts med Försvarsmakten.

Flens kommun har inga synpunkter på förslaget. Kommunen anser att det är positivt att ytterligare ett naturreservat bildas i kommunen eftersom det har stort värde för biologisk mångfald och friluftslivet.

2024-09-02

511-1835-2023

Skogsstyrelsen skriver i sitt yttrande att de ser positivt på ett långsiktigt skydd av naturreservatet Stubbkärrsvägen.

LRF Flens kommungrupp framför farhågor om reservatets påverkan på tredje part gällande angrepp av granbarkborre. Reservatet består mest av tallskog och Länsstyrelsen har gjort bedömningen att risken för ett storskaligt angrepp som skulle kunna påverka omkringingliggande fastigheter som liten. Men för att öppna upp för eventuell bekämpning lägger Länsstyrelsen till föreskrift B6.

SGU avstår från att yttra sig i ärendet.

Uppgifter om naturreservatet

Naturvårdsregister ID	2059366
Kommun	Flen
Församling/socken	Mellösa församling och Dunker-Lilla Malma församling/Lilla Malma och Mellösa socken
Lägesbeskrivning	Cirka 4 km nordost om Hälleforsnäs
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap
Areal	138,7 hektar 117,4 hektar produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Mellösa-Näs 1:156 (Prästlönetillgångar i Strängnäs stift)
Nyttjanderätter/servitut	Inga kända

Länsstyrelsen i Södermanlands län är naturvårdsförvaltare för naturreservatet.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft.

Beslutet kungörs i ortstidning.

I god tid innan skötselåtgärder ska utföras i reservatet ska Länsstyrelsen kontakta Försvarsmakten och Fortifikationsverket.

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Åtgärder i vattenområden kan medföra att beslut i ärende om en anmälan om

2024-09-02

511-1835-2023

vattenverksamhet eller tillståndsansökan enligt 11 kap. miljöbalken behöver vinna laga kraft innan åtgärderna genomförs.

Enligt 2 kap. 4 § växtskyddsförordningen (SFS 2022:795) får inte föreskrifter meddelade med stöd av 2 kap. 3 § samma förordning strida mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. miljöbalken. Markägaren har inte något ansvar för att bekämpa eller förebygga insektshärjning inom reservatet.

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

För att skydda miljön och samhället mot utbredningen och skadorna av invasiva främmande arter finns bestämmelser i EU:s förordning (1143/2014) kring förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter. Enligt den är det förbjudet att importera, sälja, odla, föda upp, transportera, använda, byta, släppa ut i naturen eller hålla levande exemplar av de arter som finns upptagna på den så kallade unionsförteckningen över invasiva främmande arter.

Ordningsföreskrifter

Länsstyrelsen har denna dag (dnr 511-926-2024) beslutat om föreskrifter avseende rätten att färdas och vistas i reservatet samt ordningen i övrigt. I föreskrifterna anges följande:

Länsstyrelsen föreskriver med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. följande för naturreservatet.

1 § Utöver vad som gäller enligt andra beslut och författningar är det i Stubbkärrsvägens naturreservat förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar,
2. gräva upp växter, mossor, svampar eller lavar,
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
4. fånga och samla in ryggradslösa djur på ett sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs, eller så att den lokala populationen påverkas negativt,
5. framföra motordrivet fordon i terrängen.

Länsstyrelsen får om det finns särskilda skäl meddela dispens från förbud enligt första stycket.

2 § I Stubbkärrsvägens naturreservat är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd anordna lägerverksamhet eller tävlingar.

3 § Förbuden i 1 § gäller inte för Försvarsmakten och fortifikationsverket (totalförsvarsmyndigheterna) i fråga om att sätta upp tavlor, skyltar eller framföra motordrivet fordon i terräng, under förutsättning att totalförsvarsmyndigheterna anser att det finns särskilda skäl och har informerat länsstyrelsen om den planerade åtgärden.

2024-09-02

511-1835-2023

Totalförsvarsmyndigheterna ska inhämta länsstyrelsens synpunkter på åtgärden om den inte är brådskande.

4 § Förbudet i 2 § om lägerverksamhet gäller inte för Försvarmakten och Fortifikationsverket (totalförsvarsmyndigheterna), under förutsättning att totalförsvarsmyndigheterna anser att det finns särskilda skäl och har informerat länsstyrelsen om den planerade lägerverksamheten. Totalförsvarsmyndigheterna ska inhämta länsstyrelsens synpunkter på den planerade lägerverksamheten om den inte är brådskande.

5 § Förbuden i 1 § och 2 § gäller inte åtgärder som utförs av länsstyrelsen eller den länsstyrelsen utser, som behöver utföras för naturreservatets vård och skötsel enligt följande:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. skötsel i form av naturvårdsbränning, friställning av vidkroniga träd, veteranisering av träd, tillskapande av död ved samt röjning av träd och buskar,
4. hydrologisk restaurering,
5. genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden,
6. begränsning av eller åtgärder för att förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar, utan att träd förs ut ur naturreservatet,
7. uppföljning av skötselåtgärder och bevarandemål.

6 § Länsstyrelsen eller den länsstyrelsen utser får utan hinder av 1 § och 2 § utföra tillsyn av naturreservatet.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning

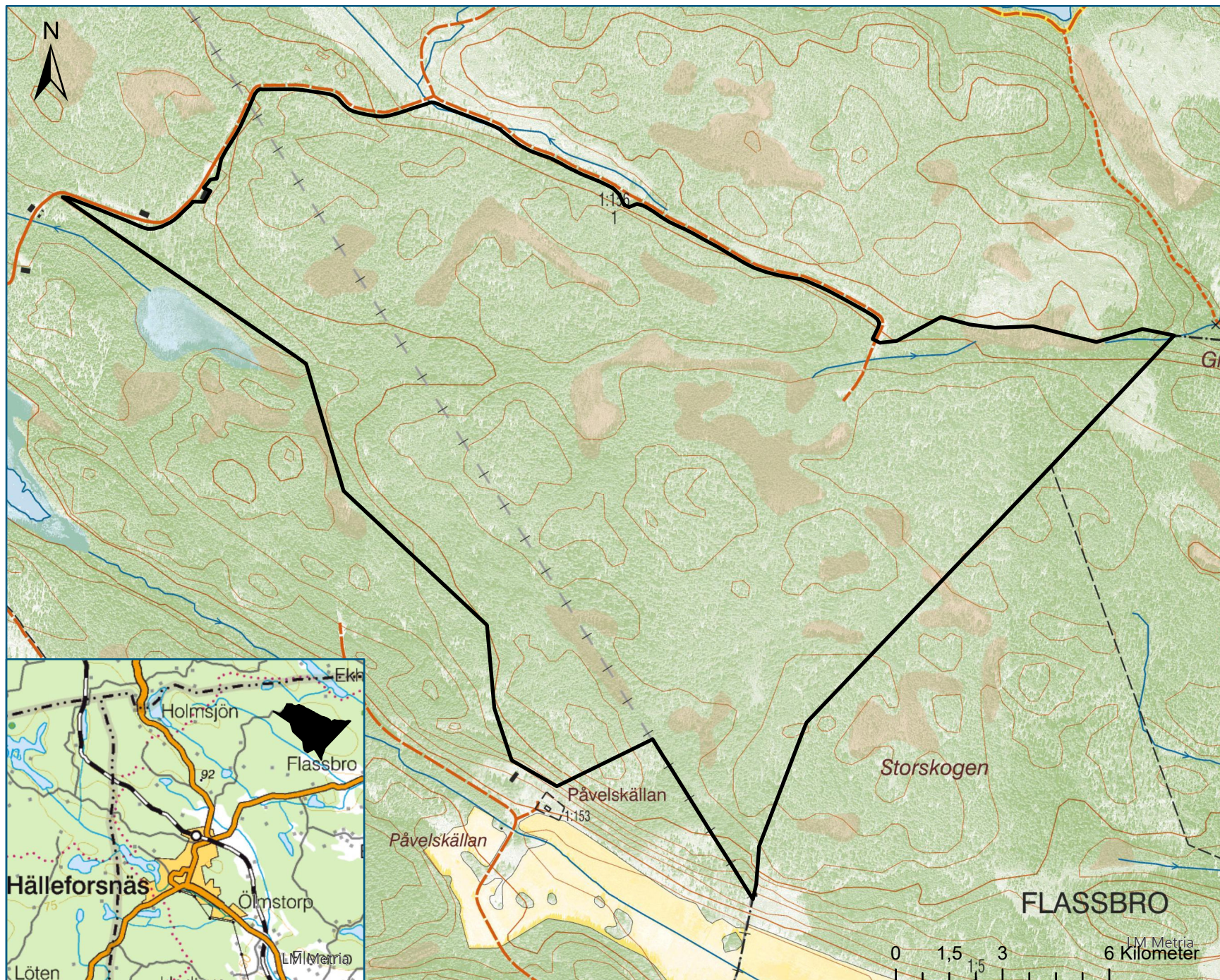
Beslutande

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Beatrice Ask med naturreservatshandläggare Fredrik Enoksson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Johanna Sandwall, chefsjurist Christian Finnerman, avdelningschef Erik Hjortsberg, enhetschef Inger-Marie Wohlfarth, samt naturreservatshandläggare Markus Forsberg deltagit.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar signaturer

Bilagor

1. Beslutslista
2. Skötselplan med bilagor
3. Överklagningsformulär

Beslutskarta

Bilaga 1
Länsstyrelsens beslut
om Stubbkärrsvägens
naturreservat.
Dnr 511-1835-2023,
2024-09-02

 Reservatsgräns

Skötselplan för Stubbkärrsvägens naturreservat

Miljöbilder från Stubbkärrsvägens naturreservat. Foton: Fredrik Enoksson

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Området ligger i Mälarmårdsskogarna, nordost om Hälleforsnäs. Reservatet domineras av relativt magra tallskogar med ett stort inslag av renlavar i markskiktet och där berget ofta går i dagen. Dessa bryts ibland av med fuktstråk med skvattramtallmossar med inslag av glasbjörk. Det finns även spridda partier med granskog, barrblandskog och lövblandad barrskog. Åldern på träden är varierande, med allt från yngre skog till tallar på över 150 år.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper*:

Tallskog (utanför våtmark)	92,6 hektar
Granskog (utanför våtmark)	24,9 hektar
Barrblandskog (utanför våtmark)	7,0 hektar
Lövblandad barrskog (utanför våtmark)	3,3 hektar
Triviallövskog (utanför våtmark)	0,2 hektar
Temporärt ej skog (utanför våtmark)	0,5 hektar
Tallskog (på våtmark)	3,2 hektar
Granskog (på våtmark)	0,3 hektar
Barrblandskog (på våtmark)	0,5 hektar
Lövblandad barrskog (på våtmark)	3,7 hektar
Temporärt ej skog (på våtmark)	0,3 hektar
Öppen våtmark	1,1 hektar
Övrig öppen mark utan vegetation	0,1 hektar
Övrig öppen mark med vegetation	0,8 hektar
Exploaterad mark	0,2 hektar

TOTALT

138,7 hektar

ÅGP-arter

Skrovlig taggsvamp (*Hydnellum scabrosum*)

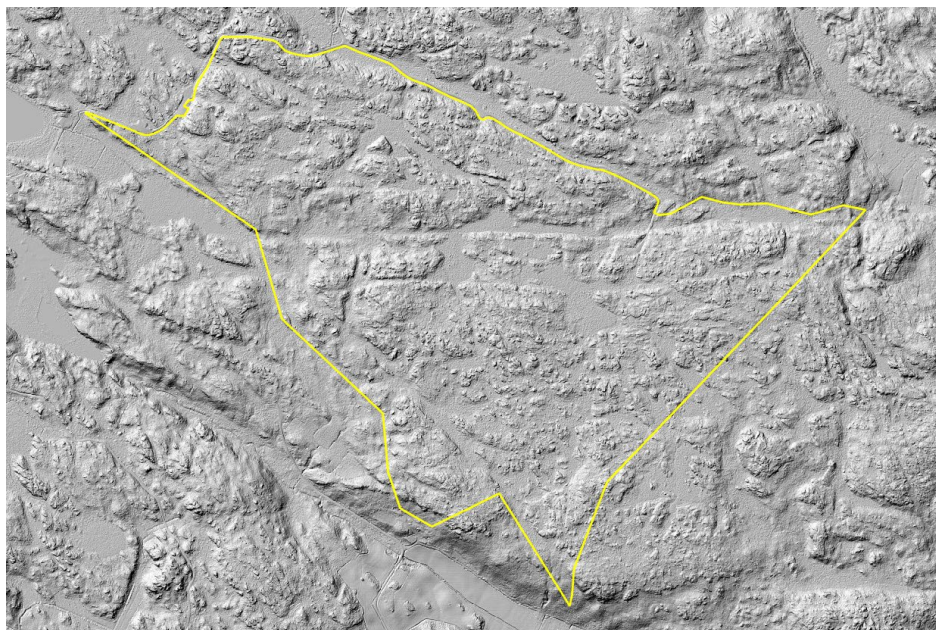
Prioriterade bevarandevärden

- <i>Naturtyper</i>	- Brand- och störningspräglad naturskog.
- <i>Strukturer (landskapselement)</i>	- Död ved, gamla träd.
- <i>Växt- och djursamhällen</i>	- Marksvampar, vedsvampar, brandgynnade insekter.
- <i>Arter</i>	- Jättemusseron, mjölsvärting.

* Klasser och arealer enligt NMD (Nationella Marktäckedata)

Geovetenskapliga förhållanden

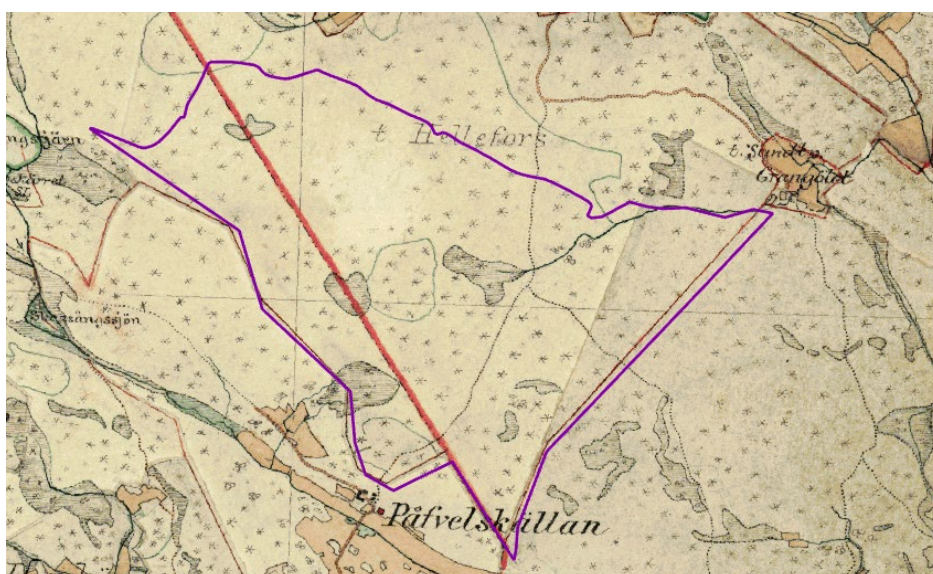
Området är småkuperat utan några dramatiska höjdskillnader, topografin är dock varierande med svackor och höjder som konstant avlöser varandra. Några mindre dalgångar löper i ostvästlig riktning. Jordarterna i området består av mossetorv, kärrtorv, glacial lera, berg i dagen och sandig morän. Berggrunden består uteslutande av metagråvacka.

Terrängskuggningsbild från Lantmäteriets höjdmodell där man ser områdets topografiska variation och även dalgångarna som löper genom reservatet framträder tydligt. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Historisk och nuvarande markanvändning

Området ligger i det som tidigare var gränstrakterna mellan Mellösa landskommun och Malmköpings köping. Det finns i nuläget inte några kulturhistoriska lämningar registrerade i området enligt Kulturmiljöregistret och Skogsstyrelsens inventeringsprojekt "Skog och historia". Det finns få skrivna källor som berör området och äldre kartmaterial ger relativt lite information om tidigare aktiviteter. Även om inga kulturhistoriska lämningar finns registrerade så är det sannolikt att skogen och området påverkats av närheten till järnbruket i Hälleforsnäs som grundades 1659. Under arbetet med reservatet har det även varit svårt att hitta ett lämpligt namn på reservatet.

Utdrag ur häradsekonomska kartan från sekelskiftet 1800/1900. Naturreservatet är markerat med lila linje. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Biologiska bevarandevärden

Området ligger i Mälarmårdsskogarna nordost om Hälleforsnäs. Reservatet utgörs av en mosaik av skog, myr och berg. Tall är det dominerande trädslaget och förekommer både på magra hållmarker och i sumpskogar. Det finns även spridda partier med granskog, barrblandskog och lövblandad barrskog. Flera mindre myrområden finns i reservatet, de flesta är trädbevuxna och endast mindre delar består av öppen myr. Trädåldern varierar ganska mycket sett till hela reservatet, med allt från yngre skog till tallar på över 150 år.

Många av de naturvårdsarter som påträffats i området är knutna till barrskog i allmänhet och tallskog i synnerhet. Svampar utgör en stor del av artlistan nedan och dessa återfinns både på marken och på levande och döda träd. Bland de mer regionalt sällsynta arterna kan bland annat den marklevande svampen mjölsvärting nämnas, med enbart ett 15-tal fynd i länet. I reservatet påträffades den i näringsfattig hållmarkstallskog med lång skoglig kontinuitet. En annan marklevande svamp är jättemusseron som är rödlistad som sårbar (VU) och som förekommer i magra marker där den bildar mykorrhiza med tall. I reservatet har flera fruktkroppar anträffats inom ett begränsat område i östra delen. Även skrovlig taggsvamp (NT) som ingår i ett åtgärdsprogram för hotade arter har noterats från området. Motaggs svamp (NT) är en karaktärsart för de magra hållmarkerna och påträffas över hela reservatet. Bland de vedlevande arterna har bland annat vedskivlav (NT), vaddporing (NT) och *Hapalopilus aurantiacus* - ”laxticka” (NT) noterats. Alla går i första hand på död ved av tall. Sammantaget vittnar fynden av alla dessa arter om områdets höga naturvärden.

Tabell 1. Rödlistade arter, signalarter, ÅGP-arter (åtgärdsprogram för hotade arter), Natura 2000 arter som registrerats i objektet. Rödlistekategori följer SLU Artdatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020., SLU, Uppsala. NT = nära hotad, VU = sårbar, S = signalart enligt Skogsstyrelsen, ÅGP = art som ingår i något av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Organismgrupp	Rödlistekategori
grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	Kärlväxter	S
vedskivlav	<i>Hertelidea botryosa</i>	Lavar	NT
stubbpretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	Mossor	S
vedtrappmossa	<i>Crossocalyx hellerianus</i>	Mossor	NT
mindre mörghorre	<i>Tomicus minor</i>	Skalbaggar	S
dropptaggsvamp	<i>Hydnellum ferrugineum</i>	Storsvampar	S
gullgröppa	<i>Pseudomerulius aureus</i>	Storsvampar	S
motaggs svamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	Storsvampar	NT
skrovlig taggsvamp	<i>Hydnellum scabrosum</i>	Storsvampar	NT/ÅGP
tallticka	<i>Porodaedalea pini</i>	Storsvampar	NT
mjölsvärting	<i>Lyophyllum semitale</i>	Storsvampar	NT
svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	Storsvampar	NT
gropticka	<i>Postia guttulata</i>	Storsvampar	NT
vaddporing	<i>Anomoporia kamtschatica</i>	Storsvampar	NT
	<i>Hapalopilus aurantiacus</i>	Storsvampar	NT
blå taggsvamp	<i>Hydnellum caeruleum</i>	Storsvampar	NT
jättemusseron	<i>Tricholoma colossus</i>	Storsvampar	VU

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Målet är främst att återinföra brandens påverkan i området genom återkommande naturvårdsbränningar.

Naturreservatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område.

För karta över skötselområden och anordningar, se bilaga 2.1.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Generella riktlinjer och åtgärder

I god tid innan skötselåtgärder ska utföras behöver Länsstyrelsen kontakta Försvarmakten och Fortifikationsverket.

Åtgärder för arter och naturtyper som omfattas av åtgärdsprogram, fastställda av Naturvårdsverket, ska utföras i enlighet med programmet då det berör området, i den utsträckning det är förenligt med skötselplanen.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

De skötselåtgärder som utförs i vattenvårdande syfte kan betraktas som vattenverksamhet, vilket innebär att anmälnings- och tillståndsplikt enligt 11 kap. 9 § miljöbalken gäller och att ett sådant eventuellt beslut behöver vinna laga kraft innan sådana åtgärder får genomföras.

Inom reservatet ska sådana arter som betraktas som invasiva främmande arter i möjligaste mån hållas efter. I första hand genom att hindra förekomsten helt och i andra hand genom att förhindra så att de sprider sig inom eller till angränsande områden.

Skötselområde 1: Brandpräglad naturskog (cirka 109 hektar)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar huvudparten av reservatet och består av flera olika naturtyper. Större delen av skogen består av tallskog, både på magra, lavrika hållmarker och på mer bördiga marker med mossor i fältskiktet. Även fuktigare partier med rena skvattrammyrar ingår. Det finns också spridda partier med granskog, barrblandskog och lövblandad barrskog. Aldern på träden är varierande, dock råder det brist på träd över 150 år, även om det finns överståndare av tall som uppnått den åldern spritt över området. Tillgången på död ved är relativt begränsad men tallved från senvuxna träd finns lite här och där, främst på hållmarkerna.

Skötselområdet innefattar även områden som utgörs av naturliga brandrefugier. Dessa förekommer ganska spritt inom området och bedömningen är att det skulle bli för plottrigt att rita ut alla dessa som egna skötselområden, varpå de ingår i det stora skötselområdet med fokus naturvårdsbränning. I ett naturligt fungerande skogslandskap med återkommande skogsbränder har dessa troligen ofta klarat sig relativt oskadda från elden de flesta gånger, men under vissa rejäla torrår har även dessa områden brunnit.

Yngre skog med låga naturvärden. En brand skulle förhoppningsvis glesa ur beståndet och skada många träd som då kan kådimpregneras och utveckla brandljud. Återkommande bränder kommer på sikt bland annat tillskapa död ved av hög kvalitet vilket gynnar insekter och vedsvampar, samt tunna ur markskiktet, vilket gynnar mer krävande marksvampar. Foto: Fredrik Enoksson

Bevarandemål

Områdets struktur och sammansättning är tydligt påverkat av brand och branden har en central roll i områdets utveckling. Trädåldern varierar och död ved finns i olika nedbrytningsstadier. Områdets äldre tallar gynnas och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla. Yngre tallar skadas av brand och bildar brandljud. Pionjärträd som asp, björk, sälg och rönn har ökat i området. I perioder efter brand/bränning är området öppet och präglad av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden. Restaureringsåtgärder har minskat tidigare dikningars negativa påverkan på hydrologin.

Skötselåtgärder

Området ska skötas genom att eldens närvaro i skogen återinförs med hjälp av kontrollerade naturvårdsbränningar. Bränningen ska skapa brandljud samt se till att en del träd dör så att mängden död ved ökar. Bränderna ska även sträva efter att gynna lövträd där detta är möjligt. Branden ska även hindra att humuslagren blir så tjocka att marksvamparna missgynnas. Bränningarna bör utföras med olika tändningsmönster med omväxlande hög och låg dödlighet för att öka variationen i skogen med avseende på ålder, luckighet och död ved.

I väntan på att naturvårdsbränningar genomförs kan brandefterliknande åtgärder tillämpas. Åtgärderna ska påskynda utvecklingen av de kvantiteter och kvaliteter på skadad eller död ved som saknas. Det kan till exempel innebära att träd skadas på olika sätt eller fälls och äldre tallar eller andra värdefulla träd frihuggs samt att en del gran dödas. Enstaka träd kan fällas i solbelysta lägen, dessa kan gynna förekomsten av raggbock och andra arter med samma habitatkrav. I delar av området kan frihuggning av träd tillämpas, exempelvis i lövrika partier med tät förekomst av yngre gran.

Restaurering av hydrologin, till exempel genom igenläggning av eventuella diken sker efter utredning och eventuella tillstånd.

Skötselområde 2: Efterliknande av naturlig störning i tallskog (cirka 11 hektar)

Beskrivning

Skötselområdet ligger i reservatets nordvästligaste del och skogen domineras främst av tallskog, men även med inslag av fuktigare granskog, främst i svackorna. En större avverkning skedde för 50-60 år sedan, dock med en och annan äldre tall som lämnades kvar.

Bevarandemål

Områdets struktur och sammansättning är tydligt påverkat av störning. Trädåldern varierar och död ved finns i olika nedbrytningsstadier. Områdets äldre tallar gynnas och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla. Yngre tallar bildar brandljudsefterliknande stamskador. I perioder efter störning är området öppet och präglad av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter större störning. Restaureringsåtgärder har minskat tidigare dikningars negativa påverkan på hydrologin.

Skötselåtgärder

I brist på naturliga större störningar i området ska åtgärder som efterliknar naturliga störningar tillämpas. Det kan exempelvis vara katning av enskilda träd för att skapa brandljudsefterliknande skador på yngre tallar. Tillskapande av högstubbar, fällning av träd för att öka mängden död ved och öka på solinstrålningen i området. Restaurering av hydrologin, till exempel genom igenläggning av eventuella diken sker efter utredning och eventuella tillstånd.

Skötselområde 3: Lövblandad barrskog (cirka 8 hektar)

Beskrivning

Skötselområdet består av två olika delområden som båda bitvis är ganska fuktiga. Skogen i det södra domineras av barrträd med inslag björk samt en del ekar och andra lövträd. De flesta träden är relativt unga, med en ålder på ca 60 år, dock med inslag av enstaka äldre träd. Det norra delområdet följer ett fuktstråk kring en liten bäck. Här finns bland annat drygt 100-årig gran- och tallskog, samt även mindre områden med främst björk och klibbal. Fläckvis har granbarkborren dödat en hel del träd i området, och tillgången på död ved har ökat markant i samband med detta. Något som kommer vara positivt för arter knutna till död granved, exempelvis många svampar och insekter.

Bevarandemål

De ingående skogstyperna har ett trädskikt som ska vara olikåldrigt, med dominans av äldre träd. Det är gott om stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier vilket gynnar en artrik kryptogamflora, insekts- och fågelfauna. Restaureringsåtgärder har minskat tidigare dikningars negativa påverkan på hydrologin.

Skötselåtgärder

I huvudsak ska området utvecklas genom att naturliga processer får verka fritt. Gran och andra träd som växer in i grenverken på särskilt skyddsvärda tallar och lövträd kan avlägsnas vid behov. Restaurering av hydrologin, till exempel genom igenläggning av eventuella diken sker efter utredning och eventuella tillstånd.

Skötselområde 4: Öppna och skogsbevuxna myrområden (cirka 10 hektar)

Beskrivning

Skötselområdet består av ett antal utspridda områden med mestadels skogsbevuxna myrar samt några mindre partier med helt öppna myrar. Det är främst tall som är det dominerande trädslaget, men det finns även partier med lövblandad barrskog. Några av dessa är påverkade av avvattning genom de diken som finns. Utdikningen har fått till följd att områdena är torrare och att igenväxningen påskyndats.

Halvöppen myr, med mestadels yngre träd. Under en normal brandregim hade denna mark säkerligen påverkats av bränder som hade dödat träden och hållit myrmarken mer öppen. Foto: Fredrik Enoksson.

Bevarandemål

Skötselområdet utgörs dels av gammal och flerskiktad sumpskog, med naturlig hydrologi och stabilt och fuktigt lokalklimat. Sumpskogen innehåller rikligt med gamla träd, död ved av olika trädslag och nedbrytningsstadier till följd av naturliga processer som åldrande och avdöende. Det finns även inslag av öppnare myrpartier i området. Fördelningen mellan öppna och skogsbevuxna områden varierar över tid beroende på bränder.

Skötselåtgärder

I delar av området kan frihuggning av träd tillämpas, exempelvis i lövrika partier med tät förekomst av unggran. Öppnare myrpartier med mycket gräs kan fortsatt hållas öppna genom att det torra fjolårsgräset bränns av tidigt på våren, alternativt att de får påverkas av brand i samband med naturvårdsbränningar i andra skötselområden. Detta kommer att döda ungträden som på sikt gör att mossen växer igen. Vid avsaknad av brand kan manuell röjning av unga träd och buskar tillämpas. Restaurering av hydrologin, till exempel genom igenläggning av eventuella diken sker efter utredning och eventuella tillstånd.

Friluftsliv

Beskrivning

Området ligger relativt avsides och inga friluftslivsanordningar finns idag i området. Enklarest nås området från Sörmlandsleden som går norr om reservatet. Då genom att man viker av från leden väster om där den rundar sjön Hällarens sydspets och följer skogsbilvägen västerut i drygt en kilometer. Det även att komma söderifrån via en bommad väg som utgår från väg 694, det är drygt 4 kilometer, så förslagsvis behövs en cykel för att ta sig upp till reservatet. Informationstavlor kommer sättas upp i området samt vid parkeringen vid intilliggande naturreservatet Holmsjöberg, i övrigt är inte området prioriterat för att tillgängliggöras i dagsläget.

Bevarandemål

Naturreservatet är uppmärkt så att avgränsningen tydligt framgår. Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket och bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Besökare ska självständigt, samt inom ramen för reservatets syfte och bevarandemål, kunna ta del av de upplevelser området erbjuder.

Skötselåtgärder

En informationsskylt sätts upp på lämplig plats, förslagsvis där skogsbilvägen går in i reservatet. En infotavla sätts även upp vid parkeringsplatsen vid det intilliggande naturreservatet Holmsjöberg. Information om reservatet läggs upp på Länsstyrelsens hemsida. Gränsmarkeringarna underhålls vid behov.

Jakt och fiske

Jakt och fiske är inte reglerat i reservatsbeslutet.

UPPFÖLJNING

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje dokument ska tas fram i samband med uppföljningen av naturreservatet. Dokumentet är en uppföljningsplan med målindikatorer för de olika bevarandemålen. Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prio	Mål med åtgärden	Tidpunkt	Plats	Frekvens
Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	Se skötselkarta, bilaga 2,1	Engångsåtgärdunderhåll vid behov
Underhåll av gränsmarkeringar	1	Synliggöra reservatsgräns	Snarast, sedan vid behov	Reservatets gränser	Återkommande vid behov
Naturvårdsbränning / Störningsefterliknande-åtgärder	1	Återinföra brand, gynna tall- och lövvärden. Skapa glesare skogar, död ved, variation. Få bort igenväxning på myrar.	Inom 10 år	Skötselområde 1 och 4.	Återkommande
Störningsefterliknande åtgärder	1	Gynna tall, skapa glesare skogar, död ved, variation.	Inom 10 år	Skötselområde 2.	Återkommande
Frihuggning av enskilda träd	1	Gynna enskilda träd	Inom 10 år	Skötselområde 1-4.	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Igenläggning av diken m m	2	Restaurering av hydrologi	Inom 10 år	Skötselområde 1-4	Återkommande vid behov
Uppföljning av skötselåtgärder	2	Uppföljning	Efter åtgärd	Hela reservatet	Efter åtgärd
Uppföljning av bevarandemål	2	Uppföljning		Hela reservatet	Vart 6/12/24:e år

Källförteckning

Artdatabanken, rödlistade arter, <http://artfakta.artdatabanken.se/>

Lantmäteriet. *Häradskarta*. Kartlagd åren 1898-99.

Naturvårdsverket och SLU: Artportalen, <http://artportalen.se/> - Databas.

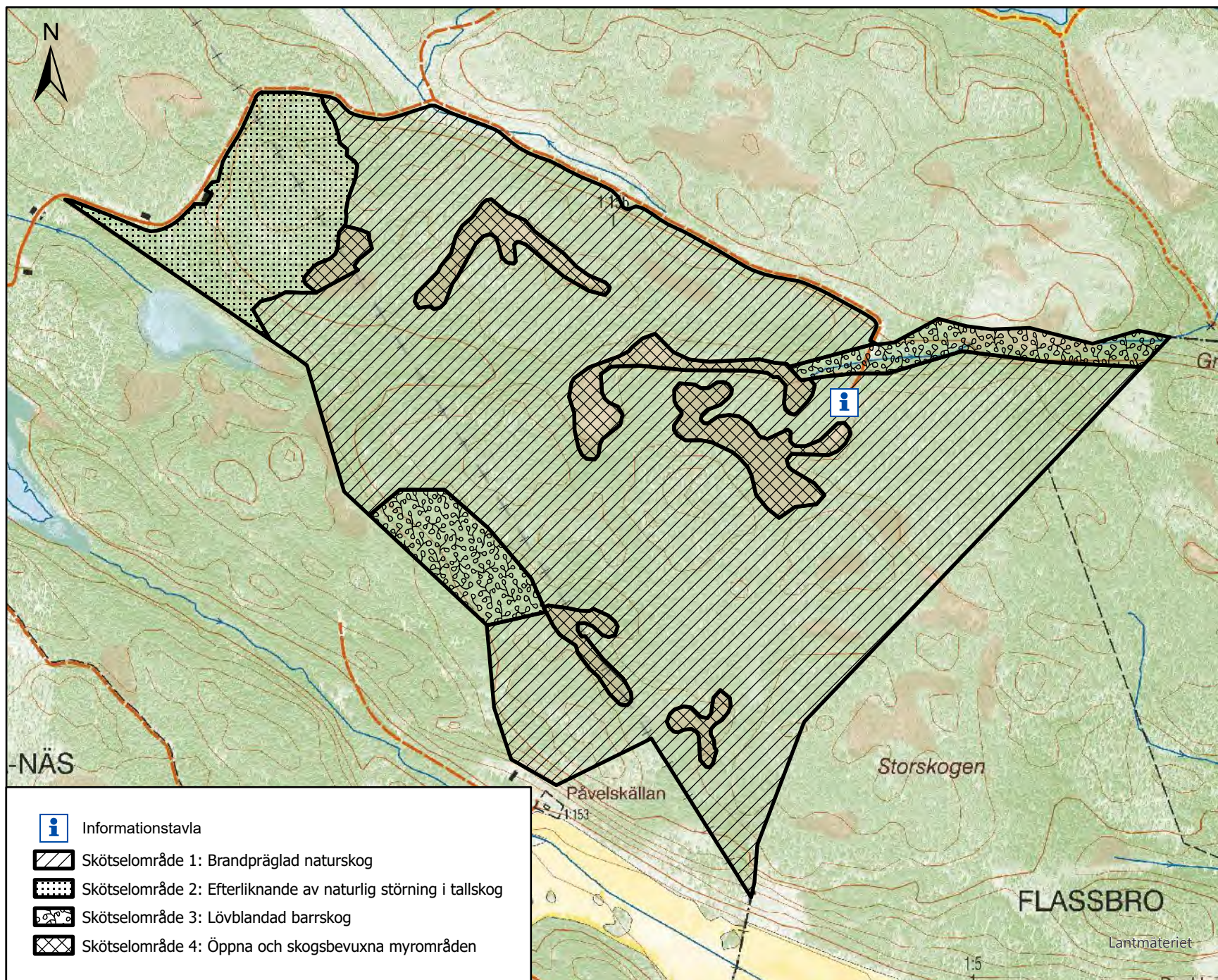
Naturvårdsverket. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar (*Sarcodon* spp.).

SLU Artdatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.

Sveriges Geologiska Undersökning. 2023: Berggrund – Databas.

Sveriges Geologiska Undersökning. 2023: Jordarter – Databas.

Bilagor**2.1. Skötselkarta**

Skötselplanekarta

Bilaga 2.1

Länsstyrelsens beslut
om Stubbkärrsvägens
naturreservat.
Dnr 511-1835-2023,
2024-09-02

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Södermanlands län antingen via e-post; sodermanland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Södermanlands län, 611 86 Nyköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post sodermanland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 40 00. Ange ärendets diarienummer.